

4.

Előterjesztés
Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testületének ülésére

Tárgy: Az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Rezidens- és Tehetséggondozó Programjának támogatása (2016/2017. tanév)

Tisztelt Képviselő-testület!

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Önkormányzat) 187/2011. (VI. 24.) K. t. határozatával, míg a Szegedi Tudományegyetem Szenátusa 125/2011. számú határozatával döntött az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium (akkori nevén Táncsics Mihály Gimnázium és Szakközépiskola, a továbbiakban: Intézmény) és a Szegedi Tudományegyetem között létrejövő Rezidens Központi együttműködési megállapodás jóváhagyásáról a társadalmi felelősség és igazságosság, valamint a régió gazdasági versenyképességének javítása iránti elkötelezettség jegyében.

A megállapodás értelmében az Intézmény Tehetségprogramját az Önkormányzat tanévenként finanszírozza a szerződés érvényességéig, míg a szakmai programot az Önkormányzat által meghatározott keretfeltételek között készíti el az Intézmény vezetője a Szegedi Tudományegyetemmel egyeztetve.

Fentieknek megfelelően a tavalyi évben az Önkormányzat 202/2015. (IX. 25.) K. t. határozata alapján 2.500.000,- Ft, majd a 65/2016. (III. 7.) K. t. határozatával újabb 2.500.000,- Ft forrást biztosított az Intézmény alapítványa – a Scola Humanitatis Alapítvány (székhelye: 5900 Orosháza, Táncsics M. utca 2., statisztikai számjele: 19057763-9499-569-04, adószáma: 19057763-1-04; képviseli: Makuláné Gulicska Valéria kuratóriumi elnök) – részére a 2015/2016. évi Tehetséggondozó Program kivitelezése céljából.

Az államháztartáson kívüli források átvételéről és az önkormányzat által államháztartáson kívülre nyújtott támogatásokról szóló 26/2015 (XI. 30.) önkormányzati rendelet 4. § (2) bekezdése értelmében *„önkormányzati támogatásban részesülhet az,*

a) akinek javára az önkormányzat mindenkor költségvetési rendeletének előirányzatában címzett támogatás került megállapításra, vagy

b) aki az önkormányzathoz támogatás iránti kérelmet nyújtott be, vagy

c) aki a kiírt pályázati felhívásra pályázati kiírásnak megfelelő pályázatot nyújtott be.”

A 2016/2017. tanévre vonatkozóan az Intézmény Rezidens- és Tehetséggondozó Programjának támogatása céljából az Önkormányzat 2017. évi költségvetéséről szóló 6/2017. (I. 30.) önkormányzati rendeletének 2. Tájékoztató tábla XVI. fejezet

Oktatási tevékenység 4. sor Tehetséggondozó Program előirányzaton 5.000.000,- Ft-os keretet állapított meg. A program leírása és részletei jelen előterjesztés mellékletét képezi.

Javaslom, hogy az Intézmény Rezidens- és Tehetséggondozó Programjának megvalósítása érdekében a tavalyi évhez hasonlóan, az idén is a gimnáziumi alapítvány – a *Scola Humanitatis Alapítvány* - részére kerüljön biztosításra a fenti költségvetési előirányzaton elkülönített támogatás teljes összege, és kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete dönt arról, hogy

1. az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium 2016/17. tanévre vonatkozó Rezidens- és Tehetséggondozó Programjának céljára a *Scola Humanitatis Alapítvány* ((székhelye: 5900 Orosháza, Táncsics M. utca 2., statisztikai számjele: 19057763-9499-569-04, adószáma: 19057763-1-04; képviseli: Makuláné Gulicska Valéria kuratóriumi elnök) részére 2017. június 30. napjáig történő elszámolási kötelezettséggel - annak elmulasztása, vagy nem szerződés szerinti felhasználása esetén visszafizetési kötelezettséggel - *bruttó 5.000.000,- Ft* forrást biztosít az Önkormányzat 2017. évi költségvetéséről szóló 6/2017. (I. 30.) önkormányzati rendeletének 2. Tájékoztató tábla XVI. fejezet *Oktatási tevékenység 4. sor Tehetséggondozó Program* előirányzaton;
2. felhatalmazza a Polgármestert a kötelezettségvállaláshoz szükséges szerződések, dokumentumok aláírására.

Végrehajtásért felelős:

Dávid Zoltán polgármester a támogatási szerződés aláírásáért;

Dr. Horváthné dr. Barta Edit jegyző a támogatási szerződés aláírásra történő előkészítéséért;

Godár Andrea irodavezető a fedezet biztosításáért, a pénzügyi beszámoló ellenőrzéséért.

Határidő:

szerződéskötésre 30 nap.

Orosháza, 2017. február 28.

Bojtor István
alpolgármester

**Az Orosházi Táncsics Mihály
Gimnázium, Szakközépiskola és
Kollégium**

**Rezidens- és Tehetséggondozó
Programja**

2016/2017.

Preambulum

Az Európai Unió Tanácsa 2011. június 28-án fogadta el az oktatással és képzéssel kapcsolatos, 2020-ig szóló stratégiai célkitűzéseket. Az „Európa 2020” stratégiában a versenyképesség erősítése végett a kognitív társadalom felépítését jelölték meg célként és az oktatás, képzés általánossá és folyamatossá tételét eszközként. Kiemelt célkitűzések között szerepel a méltányosság, a társadalmi kohézió és az aktív polgári szerepvállalás előmozdítása. A célok megvalósítása érdekében – a tagországok konkrét vállalásai alapján – úgynevezett referenciaértékeket állapítottak meg, melyek teljesülését folyamatosan nyomon követik.

A szükségszerű felismerésnek rendkívül komplex, számos esetben sokszzerű gazdasági és társadalmi okai vannak. A természeti erőforrások korlátozottak, ezért a fenntartható jövő a kognitív társadalom keretei között képzelhető el. A globálisan kibontakozó (a magterületeken már zajló) tudományos-technikai forradalom intenzív és folyamatos változásokat generál, melyek következményei a térszerkezetben megjelenő jelentős differenciálódások. A társadalmi pozíciókat és lehetőségeket egyre inkább azok az ismeretek fogják meghatározni, amelyeket az egyén meg tud szerezni magának. Az ember új viszonyrendszerbe került az egyéni és társadalmi felelősség oldaláról önmagával, szűkebb és tágabb társadalmi, valamint természeti környezetével. (BLAHÓ J.2012).

A kihívásokra, hatékonyabb válaszokra képes országok példája alapján leszögezhetjük, hogy az iskolázottság és képzettség színvonalának javítása jelentősen hat a gazdasági növekedésre, ugyanakkor hozzájárul a munkanélküliség, a szegénység és a társadalmi kirekesztettség súlyos kockázatainak csökkentéséhez, az inkluzív társadalmi fejlődéshez. Fokozottan igaz, hogy a társadalom tudás- és műveltségítőkéje a versenyképesség meghatározó tényezője. Magyarország a kognitív társadalom építésében egyre jobban lemarad versenytársaitól. Az IALS¹, valamint a PISA² vizsgálatai rávilágítottak arra, hogy a 40 évesnél fiatalabb munkavállalók, és az iskolába járó fiatalok tudásával, illetve tudásalkalmazásával egyaránt súlyos gondok vannak. Néhány területen valódi visszaesés tapasztalható, illetve egyre több ország iskolarendszere már hatékonyabb, eredményesebb. Az

¹ IALS: a felnőttek írásbeliségének nemzetközi vizsgálata (International Adult Literacy Survey).

² PISA: a tanulói teljesítmények nemzetközi értékelésének programja (Programme for International Students Assessment).

átlagos teljesítményromlás mellett odafigyelést igénylő probléma az is, hogy növekszik a roppant gyenge teljesítményt nyújtók köre, akik a munkaerőpiacon és a társadalmi boldogulásban szélsőségesen kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek. A PISA-mérések másik fontos üzenete, hogy hazánkban a családok társadalmi helyzete döntően meghatározza az iskolaválasztást és a tanulói teljesítményeket.

A versenyképes országok oktatási rendszere a személyiséget holisztikus módon fejleszti. A tudás, a műveltség, a szociális kompetencia, az egészség- és környezettudatosság a humán tőke elemei, és ezek a kompetenciák együttesen a társadalmi boldogulás legfőbb tényezői (BLAHÓ J. 2009). Azt is hangsúlyozni szükséges, hogy ezek az országok az oktatást a terület- és településfejlesztés fontos ágensének tekintik. Napjainkra egyértelművé vált, hogy az ágazatirányítás programalkotása nem nélkülözi a térszerkezet összefüggéseinek ismeretét és a releváns célmeghatározást.

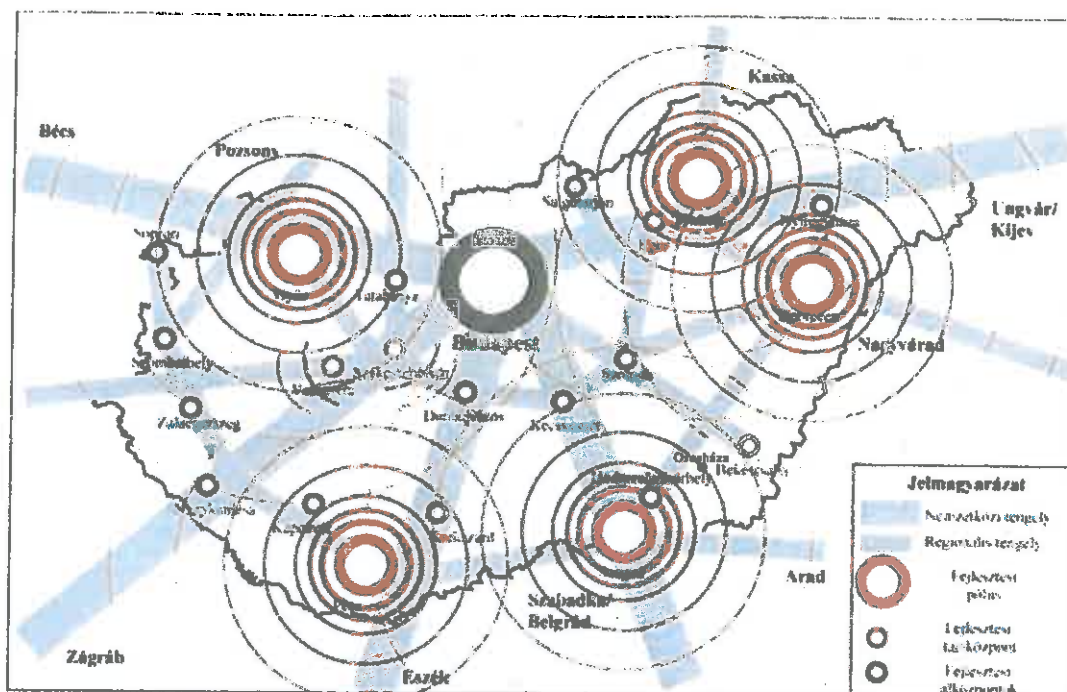
A Nemzeti Fejlesztési Terv - Széchenyi 2020 prioritásaihoz illeszkedő célkitűzéseink a következő együttműködésben valósulnak meg:

A társadalmi felelősség és igazságosság, valamint a régió gazdasági versenyképességének javítása iránti elkötelezettség alapján egy országos modellértékű oktatási hálózati együttműködés létrehozásáról – a rezidens rendszer - döntött a Szegedi Tudományegyetem Szenátusa (125/2011. számú határozata) és Orosháza Város Önkormányzat Képviselőtestületének 187/2011.(VI. 24.) Kt. sz. határozata.

A rezidensrendszer

A Szegedi Tudományegyetem (SZTE) mint tudáspólus a régió meghatározó térszervező centruma. Szeged regionális központi szerepköréből következik elsődleges hálózatépítő szerepe. Az egyetemen keresztül realizálódik a nemzeti és nemzetközi tudástranszferekhez közvetve és közvetett módon történő kapcsolódás és mindezeket támogató interakciók kiépítése. Az egyetem által működtetett **tudáshálózat** az európai oktatási tér szerves része. A Szegedi Tudományegyetem mint tudáspólus (1.ábra) aktív és hatékony szerepet kíván vállalni partnereivel közösen a régió kognitív társadalmának kialakításában a **tudástranszferek** kialakításán és működtetésén keresztül. A köznevelés és a felsőoktatás komplex, szervezett és világos kompetenciák alapján meghatározott együttműködésére törekszik. Az egyetem továbbá elkötelezett a humán szférát átfogó rendszerek releváns célok mentén történő integrálásában. A modell egyik fő célkitűzése, hogy világos válaszokat dolgozzon ki partnereivel együtt a közoktatással és felsőoktatással szemben megváltozott társadalmi-, gazdasági elvárásokra. Ugyanakkor orvosolni kívánja a régió köznevelési rendszerében akkumulálódott súlyos problémákat, a társadalmi hátrányok iskolai hátrányokká válását és következményeit (a korai lemorzsolódást és iskolaelhagyást, devianciákat, szegregációt, az esélyegyenlőség problematikáját stb.).³ A tanulói sikerességet a jól kimunkált **tehetséggondozó és a felzárkóztató** programokon keresztül támogatja.

³ Progress towards the common European objectives in education and training (2010/2011)- Indicators and benchmarks 2011.04.19-én közzétett jelentés alapján. Az EU. 2020-ra megfogalmazott célkitűzése, hogy a felsőfokú végzettségűek aránya érje el a 40%-ot, és a lemorzsolódás 10% alá csökkenjen. Hazánkban 11,2% ez a mutató (EU 27 átlaga 14,4%) és főleg a fejletlen régiókat és megyéket sújtja. Ez azt jelenti, hogy a tanköteles korcsoportok több mint tizede csak általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

1. ábra: Regionális pólusok és tengelyek

Forrás: VÁTI, 2006 alapján

1.1. Alapelvek, célok, feladatok

- A rezidensrendszer épít a Szegedi Tudományegyetem jól működő bázisiskola-hálózatának tapasztalataira. A rezidensközpontok megyei szinteken szerveződnek, és a legeredményesebb, innovatív, multiplikáló szerepre alkalmas iskolák kaphatják meg. A dél-alföldi tudáshálózat kialakításában elsőként az SZTE Békés Megyei Rezidensközpontja címet az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium (OTMGSZK) kapta meg.
- A tudáshálózat kiépítésében (a rezidensközponti szerepkör kijelölésében) az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium több évtizedes eredményes nevelő-oktató munkája mellett fontos szempont volt Orosháza központi szerepkör funkciója, valamint a városvezetés elkötelezettsége az oktatási hálózatok fejlesztésében. A Dél-alföldi régió településrendszerének vázát a megyei jogú városok és a középvárosok (mezocentrumok) alkotják. Ez a településméret alkalmas a köznevelés teljes vertikumának versenyképes működtetésére és a térben zajló oktatási diffúziók

és innovációk támogatására. Gyakorlatilag a járási központokról beszélünk. Így a rendszer strukturálisan és funkcionálisan egyaránt illeszkedik a közigazgatási, köznevelési és a területfejlesztési kormányzati struktúrákhoz. Ezért is kívánatos, hogy a Békés Megyei Köznevelés-fejlesztési Tervbe kerüljön be a rezidensközpont fogalma és kompetenciái.

- A köznevelést és a felsőoktatást a terület- és településfejlesztés meghatározó ágenseként értelmezzük. Ezért a társadalmi-gazdasági térszerkezet tényezői és a közöttük fennálló interdependenciák figyelembevétele szolgál alapul a rendszerben zajló stratégiaalkotásunknak.
- Az SZTE elkötelezett a felsőoktatás és a köznevelés tudásintenzív ágazattá fejlesztésében (kutatási programok, tapasztaltcsere, konferenciák, stb.).
- A rendszer az új interakciókat, az aktív együttműködés és az organikus fejlődés lehetőségét kínálja a köznevelés és a felsőoktatás között. A SZTE kari (tanszéki) szinteken biztosítja az együttműködés kiteljesedését.
- Az együttműködő felek által kölcsönösen elfogadott éves munkaprogram szabályozza a konkrét interakciókat, határidő és felelősök megjelölésével. A munkaprogram meghatározó eleme a **TMGSZK tehetségprogramja** (szintén a tanévre vonatkozó tervezéssel). Az éves munkaprogramot a TMGSZK vezetője készíti és terjeszti elfogadásra. Az együttműködő felek vállalják, hogy október elsejével a munkaprogramot elfogadják.
- Az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Tehetségprogramját Orosháza Város Képviselőtestülete finanszírozza tanévenként (a szerződés érvényességéig). A képviselőtestület által meghatározott keretfeltételek között készíti el az intézmény vezetője az egyetemmel egyeztetve a szakmai programot
- A program teljesüléséről, minőségi indikátorairól az intézmény tanévenként legalább egy alkalommal Orosháza Város Képviselőtestületének beszámol.

1. A TMGSZK tehetséggondozó programjának előzményei, alapelvei, célkitűzése

„A felfedezés lényege: látni azt, amit már mindenki látott, de olyat gondolni, amit senki más nem gondolt róla.” (Szent-Györgyi Albert.)

1.1. Előzmények

A TMGSZK csatlakozott a **Nemzeti Tehetség Programhoz**, és mint regisztrált tehetségközpont működik. Az együttműködés kereteit és tartalmát a **Szegedi Tudományegyetemmel megkötött háromoldalú megállapodás szabályozza**. Az iskola a tehetségprogramját **Orosháza Város Képviselőtestületének** költségvetési rendeletben meghatározott keretfeltételek között teljesíti. Munkánkat a helyi közösségekkel (partnerek) kialakított együttműködés és felelősségvállalás alapján, társadalmi szintű kommunikáció keretében tudjuk elképzelni.

Intézményünk tehetséggondozó programja szorosan illeszkedik a nemzeti tehetséggondozó rendszerhez. Ugyanakkor olyan **egyedi innováció**, mely a Békés megyei tudásrendszer része, a Szegedi Tudományegyetemmel (SZTE) - mint a Dél-alföldi régió tudáspólusával - való együttműködésre épít. A program tartalmi elemei, szerkezete a kialakított interakciók egy része az **SZTE Rezidensközponti** szerepköréből levezetett lehetőségeinkből és feladatunkból ered.

Az általunk kidolgozott rendszer lehetőséget ad a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal (értelmezését lásd később) való egyéni bánásmódra, a személyre szabott törődésre, segítve ezzel holisztikus szemléletű fejlesztésüket, felkészítve a gyermekeket a képességeik, tudásuk, motivációjuk szerinti haladásra, továbbtanulásra.

A Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium nevelő-oktató munkájában kiemelten figyel a társadalmi hátrányok enyhítésére. Az iskola hozzáadott pedagógiai értéke országosan is tartósan a legjobbak között szerepel.

Iskolánk évtizedek óta az SZTE és jogelődjének gyakorló helye. Szakvizsgázott pedagógusaink kiváló mentortapasztalatokkal rendelkeznek, melyre a program is épít.

A programban alapoz az iskola sokszínű szolgáltató rendszerének eredményeire, fenntarthatóságára, fejlesztésére. (ECDL- vizsgaközpont, MOB sportiskolai program, Rio 2016- olimpiai reménységek program, speciális és emelt szintű képzési kínálataink).

Meghatározó értéknek tekintjük a humán és a tárgyi infrastruktúra folyamatos fejlesztését, a jó gyakorlatok megosztását.

1. 2. A tehetséggondozás helye a magyar köznevelésben

A TMGSZK szakmai munkáját is szabályzó 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban Nkt.) deklarált célja:

*„1. § (1) A törvény célja olyan köznevelési rendszer megalkotása, amely elősegíti a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevel. **Kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.**”*

A tehetséggondozás fogalmát, tevékenységét, támogató rendszerét az azokat szabályzó rendelkezések értelmezésével definiálhatjuk.

Kiemelt figyelmet igénylő tanulók az Nkt. 4. § értelmében:

„13. kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló,*
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,*
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,*
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,*
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,*

14. kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

Elvünk, hogy minden gyermek a többiektől eltérő, önálló személyiség, így megilleti őt az egyéni bánásmód (perszonalizáció), - akár hátrányainak enyhítése, a felzárkóztatás, akár a kiemelkedő képességei, szorgalma alapján történő fejlesztés, tehetséggondozás a célunk. Így a jogi szabályozást megelőző, annak bevezetése előtt elindított tehetséggondozó tevékenységünk is már egyfajta kettősségben kezeli a tanulókat: a program keretei között foglalkozásokat terveztünk/tartottunk a tehetségek és a felzárkóztatásra szorulóknak számára egyaránt.

A kiemelten tehetséges tanulókkal való törődés elképzelése már - évekkel az Nkt. életbe lépése előtt - a Nemzeti Tehetség Programban is tetten érhető: *„A tehetségsegítés komplex formái szervesen illeszkednek a köz- és felsőoktatás megújítását célzó törekvésekhez, a kompetencia alapú, az egyének tanulási sajátosságait is figyelembe vevő oktatás elterjesztéséhez. A tehetségek segítése és fejlesztése az életpálya helyes irányba terelését, az életpálya sikerességének segítségét, az innováció és kreativitás ösztönzését és elterjedését, a gazdasági növekedést, a magasabb versenyképességet, az esélyegyenlőtlenségek csökkentését, a magasabb társadalmi mobilitást, a hátrányos helyzet leküzdését és a kistérségek, valamint az egész társadalom kohézióját egyaránt szolgálják. A Nemzeti Tehetség Programnak a foglalkoztatási stratégiában példa- és értékteremtő szerepe van, a magyar gazdaság fejlődésében pedig kitörési pont lehet.”* (126/2008. (XII. 4.) OGY határozat a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről.)

A kiemelt figyelmet igénylő tanulók esetében eddig is támogató szakmai háttérrel adtak a pedagógiai szakmai és szakszolgálati tevékenységek. 2013-tól ebbe a körbe került bele a kiemelten tehetséges tanuló is: az Nkt. 18. § szerint pedagógiai szakszolgálati feladat a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása, míg a 19. § alapján pedagógiai-szakmai szolgáltatás a tanulmányi, sport- és tehetséggondozó versenyek szervezése, összehangolása.

Új eleme a köznevelésnek, hogy 2013-tól a szakszolgálati feladatok között kötelező érvénnyel, központi koordinálás mellett szükséges foglalkozni a kiemelten tehetséges tanulókkal.

1.3. Kapcsolódás a Nemzeti Tehetség Programhoz

„A tehetségek tiszteletének, a tehetségek segítésének Magyarországon évszázados hagyományai vannak, amelyek mára sikeres állami, civil és egyházi formák sokaságát teremtették meg. Ennek ellenére a tehetségígéreték megtalálásának, társadalmi integrálásának, tehetségük kibontakoztatásának és a hasznosulás feltételeinek integrált rendszere nem alakult ki. Ugyanez jellemzi a különböző szintű tanulmányi versenyek sokaságát, és a különféle támogatási és ösztöndíjprogramokat is.” (78/2008. (VI. 13.) OGY határozat a Nemzeti Tehetségprogramról.)

A fenti rendszerhiányosságokat mi is éreztük, mikor 2011-ben egy, a nevelési-oktatási struktúránkhoz illeszkedő, abba beépülő tehetséggondozó programot kívántunk létrehozni. A helyzetértékelésben, elképzelésünk kialakításában szerepet kaptak a 126/2008. (XII. 4.) OGY határozat általános alapelvei:

- Hosszú távú szemlélet
- Az értékörzés elve
- A sokszínűség elve
- Az esélyteremtés elve
- A folyamatosság és átjárhatóság elve
- A kiválasztás-kiválasztódás és önfejlesztés elve
- A hatékonyság, fokozatosság elve
- Felelősség és társadalmi felelősségvállalás elve
- A tehetségsegítők megbecsülésének elve
- A fenntarthatóság és társadalmi támogatottság elve

1.3.1. A tehetség program célkitűzései

A fejlesztés során a négy tehetség-összetevőre kiemelten figyelünk, tehát a képességek mellett a személyiségtényezők formálása is nagyon fontos szerepet kap a programokban. E két fő irányon belül további négy általánosan elfogadott alapelvet határoztunk meg Balogh László professzor alapján:

- a tehetséges gyerek erős oldalának fejlesztése,
- a tehetséges gyerek gyenge oldalának fejlesztése (csaknem minden tehetséges gyereknél van ilyen, s ez akadályozhatja az erős oldal kibontakozását, például alacsony önértékelés, biztonságérzet hiánya, stb.),
- megfelelő „légkör” megteremtése (kiegyensúlyozott társas kapcsolatok pedagógusokkal, fejlesztő szakemberekkel és a társakkal),
- szabadidős, lazító programok, amelyek biztosítják a feltöltődést, pihenést.

1.3.2. A tehetségfejlesztés iskolai és iskolán kívüli szervezeti formái

A tehetségprogram az intézmény pedagógiai programjának integráns része. Nevelő-
oktató munkánk során ezért az alkalmazott szervezeti formákat a célkitűzésekkel, a
programmal, a tanulók jellemzőivel összhangban választjuk meg. A tanórai és
tanórán (iskolán) kívüli formákat kapcsoljuk össze a hatékonyság érdekében.
Alkalmazott szervezeti formák:

- tanórai differenciálás különféle formái
(kiscsoport, nívócsoport, egyénre szabott munka stb.),
- fakultáció,
- speciális osztály,
- délutáni foglalkozások (szakkör, blokk, önképzőkör, projektek stb.),
- hétvégi programok,
- nyári kurzusok,
- kutató diákok, TDK

- tanszéki programok,
- európai mobilitási programok,
- vendégtanár-program,
- mentorprogram,
- középiskolai szakkollégium,
- tehetségprogram.

1.3.3. A tanulói részvétel a tehetségprogramban

- A programban való részvétel – a tehetségazonosítás eredményeként - önkéntes alapon indul, ugyanakkor nyilatkozattal (szülői, vagy saját) történő vállalása után a program kimeneti szakaszáig (egy tanév) kötelezővé válik.
- Egy tanuló maximum két programban vehet részt.
- Mindegyik tehetségprogram a tanulók számára tanulásmódszertannal indul.

1.3.4. Tehetségazonosítás alkalmazott fázisai

1. Az azonosítás szükségességének felismerése (elméleti ismeretek megléte).
2. Ad hoc azonosítás (az iskolai követelményeknek való megfelelés).
3. Tesztek segítségével történő azonosítás.
4. Rendszer jellegű azonosítás kialakítása (az iskola komplex módszert alkalmaz: tanár, szülő, tanulótárs, maga a tehetséges tanuló, mint információforrás).
5. Professzionális azonosítás (a módszerek magabiztos használata és adaptálása).

A fázisok közül saját megítélésünk szerint jelenleg a 4. „rendszer jellegű azonosítás kialakítása” stádiumban vagyunk. Több évi fejlesztő, innovatív munka eredményeként jutottunk el idáig, és tervünk, hogy a szükséges anyagi erőforrások

(városi költségvetési támogatás, pályázati lehetőségek, stb.) a professzionális azonosító szakaszba lépünk.

1.3.4.1. *Alkalmazott alapelvek*

- Minél több forrásból szerezzünk információkat.
- Egy mérés, vizsgálat mindig csak az aktuális állapotot tükrözi, így sosem elég önmagában.
- A pedagógus és a tanuló folyamatos együttes tevékenysége nélkülözhetetlen a tehetség felismeréséhez.
- A szunnyadó tehetség miatt óvatosnak kell lennünk a besorolással.
- A képesség és a teljesítmény nem azonos (lásd pl. alulteljesítők).
- A tesztek, vizsgálati módszerek nem tévedhetetlenek.
- Longitudinális fejlődési szakaszok kialakításában vagyunk érdekeltek.

Ezeket az alapelveket szem előtt tartva állítottuk össze tehetségazonosító módszertanunkat a Martinson-féle hármas szabály alkalmazásával:

- A tehetségek képességeinek megállapítása folyamat, amely akár évekig is eltarthat.
- A tanulók képességeiről kialakítandó megbízható ítélethez több különböző forrás felhasználásával kell információt gyűjteni (tanulmányi jegyek, versenyeredmények, mérések, tesztek eredményei, jellemzések (szülő, tanár, kortárs csoport, társak, stb.)).
- Fontosak a nem intellektuális faktorok (pl. társas-szociális, emocionális, motoros stb.) is.

1.3.4.2. A tehetségazonosítás lépései

1. A megfelelő végzettségű szakemberekből álló csapat összeállítása.
2. A megfelelő szakmai program kidolgozása, alkalmazása.
3. A bevont tanulók körének meghatározása.
4. A tehetségigéretesek kiszűrése.
5. Beválogatás az adott tehetséggondozó programba (az azonosítás tehát nem egyenlő a beválogatással).

A tehetségazonosítást a martinsoni elvek alkalmazásával a 4-8 év alatt többször, longitudinálisan is el kívánjuk végezni. Már a tehetséggondozó program bevezetésénél megfogalmazódott bennünk, hogy a tanulói érdeklődés legalább olyan fontos, mint a gyermekek képességei.

Az általunk alkalmazott szubjektív-objektív mérési eljárás rendszerének vázlata

Szubjektív				Objektív			
Véleménygyűjtés				Tanulmányi eredmények		Pedagógiai vizsgálatok	Pszichológiai vizsgálatok
pedagógusoktól	szülőktől	társaktól	önjellemezés	osztályzatok	versenyeredmények	pl.: tulajdonságlista, motivációs kérdőív, stb.	pl.: intelligenciatest, figyelemteszt, stb.

A tehetségazonosítás (és szükség esetén a hátrányok azonosítása) egyben a kialakítandó tanulói személyiségtérkép alapja is.

Az általános képességek azonosításának mátrixa

Évfolyam	Az azonosítás eszköze	Évfolyam	Az azonosítás eszköze
5.	Tanulási erősségek, tantárgyi tesztek, tanulmányi eredmények, versenyeredmények, szorongásvizsgálat, motivációs kérdőív, tanulási stílus kérdőív, véleménygyűjtés, diagnosztikus mérések, szociometria.	7.	Tanulási erősségek, tantárgyi tesztek, tanulmányi eredmények, véleménygyűjtés, versenyeredmények, motivációs kérdőív, tanulási stílus, szabadidő kérdőív, kompetenciatesztek, diagnosztikus mérések, gondolkodás tesztek.
6.	Tanulmányi eredmények, versenyeredmények, kreativitásvizsgálat, országos kompetenciamérés, diagnosztikus mérések, véleménygyűjtés, kérdőív egymásról.	8.	Figyelemkoncentrációs teszt, tantárgyi tesztek, tanulmányi eredmények, versenyeredmények, kreativitásvizsgálat, kompetenciatesztek, diagnosztikus mérések, véleménygyűjtés, emlékezetvizsgálat, országos kompetenciamérés, gondolkodástesztek.
Évfolyam	Az azonosítás eszköze	Évfolyam	Az azonosítás eszköze
9.	Kérdőív egymásról, szabadidő kérdőív, tantárgyi tesztek, tanulmányi eredmények, versenyeredmények, véleménygyűjtés, Raven - intelligenciavizsgálat, diagnosztikus mérések, szociometria.	11.	Tanulmányi eredmények, tantárgyi tesztek, versenyeredmények, Raven – intelligenciavizsgálat pályaorientációs vizsgálat, diagnosztikus mérések, véleménygyűjtés.
10.	Tanulási erősségek, tantárgyi tesztek, Raven - intelligenciavizsgálat tanulmányi eredmények, versenyeredmények, pályaorientációs vizsgálat, kreativitásvizsgálat, diagnosztikus mérések, véleménygyűjtés, országos kompetenciamérés.	12.	Tanulmányi eredmények, tantárgyi tesztek, versenyeredmények, Raven – intelligenciavizsgálat, pályaorientációs vizsgálat diagnosztikus mérések, véleménygyűjtés.

1.3.4.3. A specifikus képességek azonosítása

A gardneri többszörös intelligenciamodell-elméletet felhasználva az adott tehetségsáv indulása előtt az egyes specifikus tehetség típusok, képességterületek azonosítása is megtörténik.

1.3.4.4. Beválogatás

Beválogatási módszerünkben az ún. „kevert modellt” használjuk, mely során az „összesítő eljárás” eredményeként kapott teljesítménymutatókat szűrőként alapul véve a „hierarchikus vizsgálati modell” többlépcsős, már csak a legjobb 20% kiválasztott számára (tehetségmező) szóló vizsgálatot folytatjuk a válogatást a tehetségigéreték kiszűrésére. Az így kapott tehetség rangsor alapján kialakul a programba kerülés sorrendje. Ezt felhasználva a tehetségsávokba a pedagógusok delegálják a bevonni szándékozottakat. A tehetségsávba bekerülés lehetőségéről az érintettek értesítést kapnak. Egy tanuló maximum két tehetségsávba jelentkezhet a neki felkínált programok közül. Az eljárást minden tanévben (lásd később az ütemtervénél) az aktuális azonosítási módszer eredményét felhasználva megismételjük.

1.3.4.5. A tehetséggondozás formái, keretei, tevékenységei

A már ismertetett elméleti, szakmai háttér és a meglévő tehetséggondozó (a korábbi megelőző, és a tehetséggondozó program bevezető szakaszában szerzett) tapasztalataink alapján alakult ki bennünk saját tehetséggondozó programunk víziója, jelenlegi elképzelésünk.

Programunkban a tehetséggondozást gazdagító témakörökbe szervezett ún. **tehetségsávokban** történő fejlesztéssel kívánjuk megvalósítani. A sávok egy-egy tehetség típus, magasabb évfolyamokon műveltségterület szakmai ismeretanyagára épülnek. A sávok és tartalmuk meghatározása tantárgyi, pedagógiai, pszichológiai szempontok figyelembevételével történik. A sávok elrendezésében a tanulói

leterheltség kiküszöbölése végett a tanulók **maximum két programban** vehetnek részt. Így elképzelhető, hogy a jelölteknek választaniuk kell egy-egy program között. A program nem korrepetálás vagy az adott tananyag magasabb szintű újratanítása. Filozófiája, hogy a fejlesztés folyamata komplexen átfogja a humán tőke területének minden szegmensét. Az indított tehetségprogramok tudományos alapú kidolgozása után a perszonalizált és eredményes nevelést-oktatást biztosító diagnosztikus és más longitudinális mérés-értékelési rendszerek alkalmazása a célunk (Szegedi Tudományegyetem rezidensiskolai megállapodása).

A tehetségazonosításnál megadottak szerinti **beválogatás után** a fejlesztésbe jutott tanulóknak kb. 8-10 óra (heti 2 foglalkozás esetén pl. egy hónap) tanulásmódszertani tréninget tartunk, mely egyben a tehetségprogram tanévkezdő modulja is. **Moduláris felépítése** alapján a tehetséggondozás során – a tehetségsávok jellege és a tehetségek életkorának függvényében különböző mértékben, a választott tehetségsáv specifikus tehetséggondozó témakörein túl - alkalom nyílik pályaaorientációs és pályaválasztási tevékenységre, önismereti foglalkozásokra, szociális képességek fejlesztésére, stb. is.

A tehetséggondozás már említett alapelvei és a szintén ismertetett tehetséggondozást hátráltató problémakör ismeretében elhatározott szándékunk, hogy programunk nemcsak intézményünk, de Orosháza város tehetséggondozó rendszerének szerves része legyen.

1.3.5. Gazdagítás, dúsítás

Tartalmi szempontból az egyik legfőbb alapelve az iskolai tehetséggondozásnak a gazdagítás. Célja alapvetően az ismeretek és az elsajátítási folyamat kötelező tananyagot túllépő kiszélesítése. Passow irányelvei alapján határoztuk meg a programgazdagítás, dúsítás szempontjait:

- Mélységben történő gazdagítás: ennek során több lehetőséget kínálunk a tehetséges gyerekeknek tudásuk és képességeik alkalmazására, mint általában a tanulóknak.

- Tempóban történő „gazdagítás”: a tehetséges gyerekek ugyanannyi idő alatt társaiknál többet képesek meg tanulni, így gazdagításuk újszerű tartalmak bevonásával is megoldható.
- A „tartalmi” gazdagítás azt jelenti, hogy a tananyagot a tanulókra érzékenyen kell megszerkeszteni: ki kell használni a tanulók egyedi természetét és szükségleteit, érdeklődését, illetve ezeket fejlesztjük.
- A feldolgozási képességek gazdagítása elsősorban a kreatív és kritikus gondolkodás fejlesztését jelenti felfedező, illetve interdiszciplináris tevékenység közben.
- Renzulli „Gazdagítási Triász Modellje” az előző elveket szervesen ötvözve kínál támpontokat, amelyekre a programok készítésekor támaszkodunk. Különös tekintettel a tehetséges gyerekek érdeklődési körének feltárására, valamint szélesítésére.

1.3.6. Tantestületi munkamegosztás, speciális feladatok

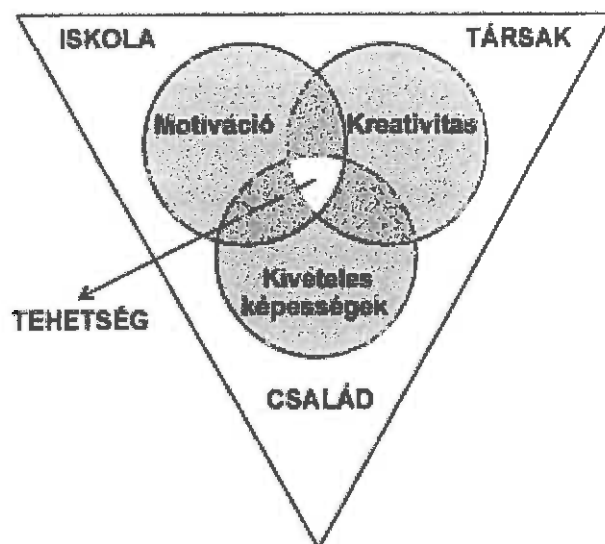
Tehetségprogramunk moduláris szerkezetű, ezért a programban résztvevő tanárok a modulok és a megfelelő képesítések alapján végzik feladatukat. Másrészt a köznevelési törvényben meghatározott tanári óraszámok és elvek (egyenlő terhelés) indokolják a program tervezését az iskola más feladataival összhangban. *Hangsúlyozni szükséges, hogy a tehetségprogramot a nevelés-oktatás integráns és organikus elemének tekintjük.* Sikeres megvalósításához jól elkülönítettünk bizonyos funkciókat és tevékenységeköröket, valamint hozzárendeltünk a feladatkörökhöz egyértelmű kompetenciákat. Az objektív megítélés és a pedagógiai tervezhetőség érdekében implementáltuk a rendszerbe a mérhetőséget, elszámoltathatóságot, nyomon követhetőséget és a nyilvánosságot.

- Programvezető, programfelelősök: általános áttekintés, programfejlesztés szakmai kontrolling, bátorítás, segítség, ellenőrzés, a téma napirenden tartása.
- Munkaközösség-vezetők: átfogó programok készítése, tanórai és tanórán kívüli gondozás, folytonosság és előrehaladás, forrásanyagok biztosítása, hatékonyság ellenőrzése.

- Tehetséggondozó koordinátor: az egész iskolára vonatkozó azonosító és ellenőrző programok készítése, órán (iskolán) kívüli tevékenységek koordinálása, mentor-programok és versenyek irányítása.
- Tehetség-tanácsadó szakember (erre képzett pedagógus vagy pszichológus): problémás helyzetekben – elsősorban egyéni és kiscsoportos formákban – konzultációs keretek között segíti a tehetségprogram megvalósulását. Három fő iránya van: tanácsadás a gyerekeknek, a közreműködő pedagógusoknak és a szülőknek.
- Mentor: olyan szakember, aki közvetlenül és folyamatosan irányítja egy-egy tehetséges diák fejlesztő tevékenységét.
- Az egyes tanárok: közreműködése a programok kidolgozásában, tehetséges tanulók azonosítása, egyéni szükségletek és érdeklődés felderítése, fejlesztése, tanórai és órán kívüli gazdagítás.

1.3.7. Együttműködés a családdal

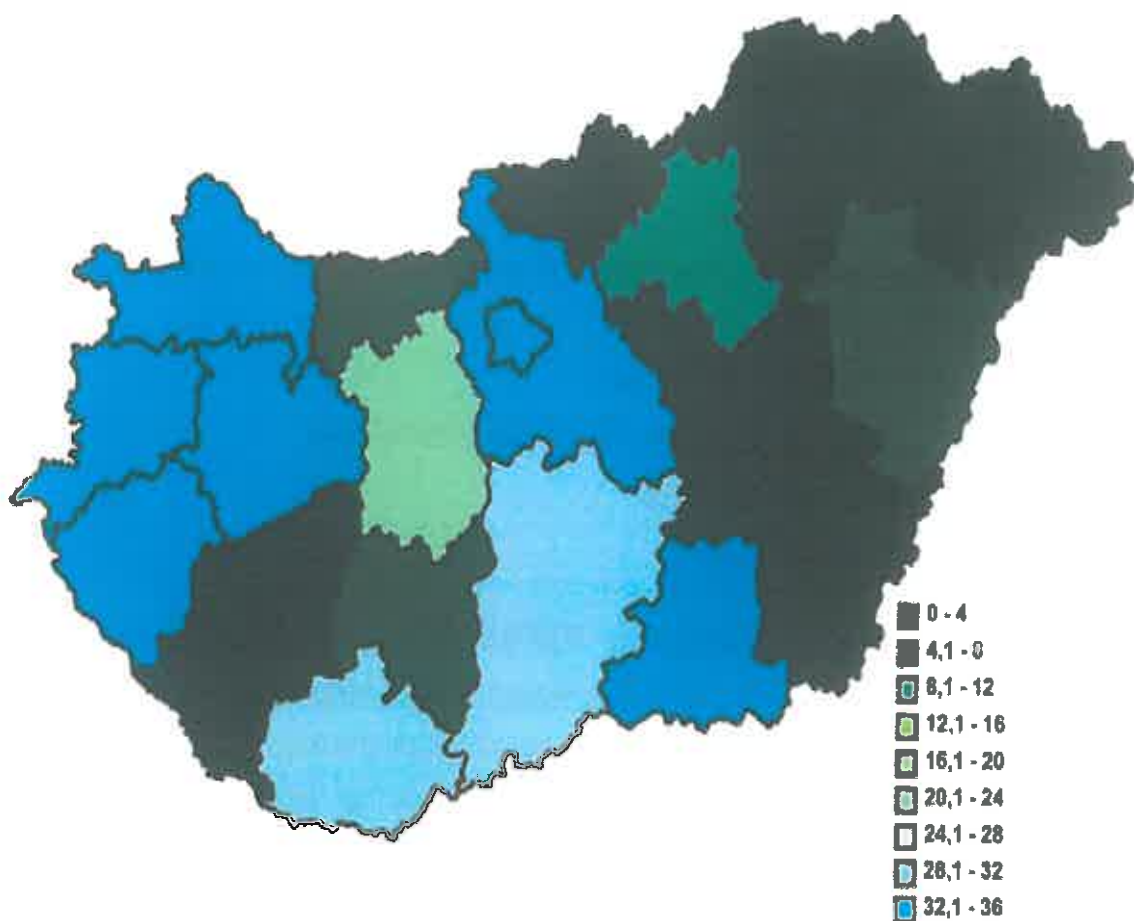
A tehetséggondozást sem tudja a szülő hatékony közreműködése nélkül megoldani az iskola. Ezt bizonyítja a világszerte elfogadott Mönks-modell is (2. ábra), amelynek lényege, hogy három környezeti tényező játszik döntő szerepet a gyerek tehetségének kibontakozásában: az iskola, a család és a társak. Ezért a tanulói térképek elkészítésében a **kognitív profil!** mellett fontos a társadalmi-szociális kapcsolatok ismerete, a **társas profil** megrajzolása.

2. ábra : Mönks-modell

Az iskolák tehetséggondozása csak akkor lehet sikeres, ha nem sablonszerű és nem kampányszerű, hanem az egész tevékenységrendszer a kihívásokra adott releváns válaszokból épül fel. Miből is következnek a releváns válaszok? A rendszerváltozást követően különösen indokolt ez a feladat a PISA-mérések⁴ és az országos kompetenciamérések sokkoló üzenetei alapján. Az előbbiből kiderült, hogy az egyes iskolák közötti különbségeket (53,2%-ban) és a tanulói teljesítményeket (42%-ban) – az OECD-országokban az egyik legnagyobb mértékben – a szülők társadalmi státusza befolyásolja.

⁴ PISA: a tanulói teljesítmények nemzetközi értékelésének programja (Programme for International Students Assessment).

3.ábra: A kompetenciamérések megyei eredményei

Forrás: Blahó J. 2013.

A 2006-2011. közötti összes (36) mérés alapján kirajzolódik a regionális szintű különbség a nyugat-kelet dichotómia. (Békés mindössze egy alkalommal teljesített az országos átlag felett (3.ábra).

A szociokulturális tehetségmodellek kimondottan a környezetnek a tehetség fejlődésére gyakorolt hatását hangsúlyozzák (COLANGELO, DETTMANN 1983, CORNELL, CALLAHAN, LLOYD 1991 és mások). Orosháza Város Önkormányzata Települési Köznevelési Esélyegyenlőségi és Intézkedési Terve (2013. 40/2013. II.22.) hangsúlyozza a társadalmi hátrányok felszámolását, mérséklését, az esélyegyenlőség általános biztosítását a város köznevelési rendszerében. Természetesen a tehetségprogram kötelezően figyelembe veszi tervezésében ezeket az ajánlásokat.

Ugyancsak a közös felelősség mentén a minél nagyobb tanulói sikeresség érdekében fontos tehát a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, információcsere. Az együttműködés főbb tartalmi szempontjai:

- célok tisztázása, egyeztetése, azonos követelményrendszer kialakítása,
- a fejlődés közös értékelése,
- pedagógus, más fejlesztő szakember tanácsa, módszertani segítségnyújtása,
- a tanuló megismerése,
- tehetség, képesség felismerése,
- a gyerek érzelmi támogatása, elfogadás, odafigyelés,
- közös programok szervezése,
- pályaválasztás irányítása.

A családdal való együttműködésnek sokféle szervezeti formáját kell működtetni ahhoz, hogy a kapcsolattartás hatékony legyen: szülői értekezlet, egyéni konzultáció, családlátogatás, tanácsadás stb. Iskolánkban jól bevált forma a „Szülők Klubja”, mely kommunikációs és információs színtér. Programját az SZMK-val együttműködve közösen határozzuk meg.

Azonban anélkül, hogy a tehetséggondozás szereplőinek specifikus feladatait meghatároznánk, láthatjuk, hogy mindegyik szereplő a társadalom része. Tehát ahhoz, hogy mind a kiemelt nevelési színterek, mind pedig az egész társadalmi környezet a tehetséggondozás és tehetségfejlesztéshez megfelelő környezetet tudjon biztosítani, az egész társadalom szemléletét és „tehetségviszonyát” erősítenünk, alakítanunk kell! Abban, hogy a társadalom a tehetséggondozás számára elengedhetetlenül szükséges környezetet biztosítsa, mindenkinek, aki a társadalom alakításában szerepet vállal, lehetősége és így felelőssége van. Ezért tartjuk fontosnak a társadalmi-partneri kapcsolatok folyamatos fejlesztését, a munkamegosztás és felelősségi rendszerek meghatározását a kompetenciák egyértelmű tisztázása mellett.

1.3.8. Tehetség munkacsoport (tehetséggondozó-fejlesztő munkaközösség)

2011 szeptemberétől működik hivatalosan is az intézményben a tehetség munkacsoport. 2013-2014 között tehetséggondozó-fejlesztő munkaközösség volt a program kivitelezője. A formális csoport feladata a tehetségsegítő munka koordinálása, segítése, a szakmai tevékenység kontrollja mellett foglalkozások, továbbképzések és rendezvények szervezése. A csoport tagjai az intézményi hálózati együttműködésekben, a kapcsolattartásban és kommunikációban is aktív szerepet vállalnak. A havi rendszerességgel tartott foglalkozásaik részeként előadások tartása, szervező munka, önképzések támogatása, kiterjesztése, szakirodalom feldolgozása a nevelés-oktatás minden momentumának tudásintenzívvé történő fejlesztése és elterjesztése szintén a feladatai közé tartozott. 2016 szeptemberétől intézményvezetői irányításban tervezzük a programot megvalósítani!

1.3.9.A program személyi fejtételrendszere

FŐ	VÉGZETTSÉG	FELADATKÖR	EGYÉB KOMPETENCIÁK
1 fő	tudományegyetem Ph.D. oktatáskutató	programvezető kapcsolattartó az egyetemmel és az oktatásért felelős alpolgármesterrel	köznevelési szakértő, emelt szintű érettségi elnök és vizsgáztató, szakvizsga,
5 fő	egyetem	szakmai koordinátorok	szakértő, szaktanácsadó, szakvizsga
1 fő	egyetem pszichológus	iskolapszichológus pályaorientáció, pályaválasztás	köznevelési szakértő, szakvizsga

18 fő	egyetem	akkreditált tehetséggondozó képesítés	köznevelési szakértő emelt szintű érettségi elnöki és vizsgáztatói jogosítvány, szakvizsga
-------	---------	---------------------------------------	---

Elkötelezett szakmailag igényes és eredménye pedagógus végzettségű kollégáink támogatják a személyiségfejlesztés, önismeret, tanulásmódszertan modulok mellett a tehetségazonosítás felelős munkáját.

A tehetségsávokat tartó szakos kollégák valamely műveltségterület vagy tantárgy szakképzett művelői, akik a szakma iránti érdeklődés mellett például:

- kedvező, tehetségtámogató attitűddel,
- sok éves tapasztalattal, magabiztossággal,
- magas szintű szakmai tudással,
- referencia személyiségjegyekkel,
- rugalmassággal, kreatív gondolkodással,
- megfelelő humorérzéssel,
- az egyéni eltéréseket, viselkedésformákat elfogadó, kevésbé ítélező tulajdonságokkal rendelkeznek.

1.3.10. A program különleges elemei

Vendégtanár-program

A vendégtanár az egyetem oktatója, aki részt vesz a tehetségprogramban. A vendégtanár tervezetten (éves munkaterv alapján) végzi a programhoz köthető tanszéki, valamint a OTMGSZK tehetségsávjában feladatát. Tanévente maximum tíz alkalmat tervezünk. A vendégtanárt útiköltség-térítés, ebéd és tiszteletdíj illeti meg. Feladatköre a következőkre terjed ki:

- A vendégtanár-program ütemezése féléves időszakokra történik a TMGSZK és a Szegedi Tudományegyetem karainak egyeztetése alapján.
- Közreműködik a tehetségprogram tartalmi kidolgozásában, fejlesztésében.
- Oktatási-nevelési szerepet vállal a középiskolai tehetségsávokban.
- Folyamatos szakmai konzultációt alakít ki a program pedagógusaival, segíti szakmai - módszertani fejlődésüket.
- Aktív szerepet vállal a legtehetségesebb tanulók szakmai mentorálásában, (egyedi tanszéki tehetséggondozás, versenyek és TDK –tevékenység, stb)..
- A középiskolai tehetség program legtehetségesebb tanulóit javasolja az egyetem szakkollégiumi programjába.

Tanszéki programok

- nyílt napok,
- egyedi tervezett tanszéki programok (tanszéklátogatás),
- „Kutatók éjszakája” programsorozat,
- „Kutató iskolák” programjai,
- részvétel projektekben, mobilitási programokban.
- Kiemelt, az egyetem által szervezett tehetséggondozó tevékenység (pl. Szent-Györgyi Program).

Kapcsolat az egyetem szakkollégiumi programjával

A tehetségprogramban résztvevő legtehetségesebb tanulók tanszéki/iskolai javaslattal megpályázhatják a felvételt az egyetem szakkollégiumaiba.

1.3.11. A program partneri körének tervezett továbbfejlesztése

- ***Diákmentor***

A magyar tehetséggondozásban nem „bejártott” módszer a kortársközeli diákmentorok bevonása a fejlesztő tevékenységbe.

Intézményünk egyes tehetségsávjaiban már eddig is kifejezett cél volt az önszerveződő csoportok létrehozása és segítése, a referenciatanár támogatásával megvalósuló tehetséggondozás, melyhez informálisan diákmentor tevékenység is társult.

- ***Pedagógus mentor***

A pedagógus mentorálási tevékenysége már megszokottabb és jellemzőbb tevékenység iskolánkban, a tehetséggondozó és a felzárkóztató nevelő-oktató munkában egyaránt. Célunk, hogy a pedagógusmentor komplexen és eredményesen tudjon hozzájárulni a mentorált tanuló holisztikus fejlődéséhez.

- ***Az iskola társadalmi környezetében rejlő lehetőségek intenzifikálása***

Két partnerkörrel kialakítandó intenzívebb együttműködésben vannak tartalékaink. Az egyik a szülők, családok aktívabb megszólítása, bevonása. Intézményünkben 2011 októbere óta rendszeresek a Szülők Klubja foglalkozások, melyek informatív, stratégiai és operatív platformok.

A másik terület a társadalmi felelősségvállalás (a társadalmi-gazdasági tér szereplőivel) intenzívvé fejlesztése.

2. Minőségbiztosítás

2.1.1. *Hatásvizsgálat, eredményesség*

A tehetséggondozó programok hatásvizsgálatának jelentőségét a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács (NTT) is hangsúlyozza. A hatásvizsgálat a programok, módszerek fejlesztését, az egyéni fejlesztési tervek módosítását lehetővé tevő, visszacsatolást biztosító tevékenység. Segítségével objektívebben bizonyítható a program fejlesztő hatása.

A hatásvizsgálat szintjei:

- **perszonális szint** (a tehetségek egyéni előmenetelének vizsgálata),
- **intézményi szint** (beválás vizsgálat, partneri mérések, programeredményesség).

2.1.2. *Perszonális szint, személyközpontú topográfia*

A szakirodalmi ajánlás alapján a tehetséggondozó programok perszonális szintű hatását két területen értékeljük:

- a speciális képességek fejlődésének vizsgálata az egyes tehetségsávok vezetőinek kompetenciája,
- a pszichológiai háttértényezők fejlődését csak pszichológus végezheti.

A program során a tanévre tervezett azonosító vizsgálatok felhasználásával mérjük:

- az intellektuális képességek alakulását,
- a tanulási motiváció változását,
- az egyéni tanulási stratégiák fejlődését,
- személyiség-összetevők alakulását és ezek longitudinális változásait.

2.1.3. Intézményi szint

Az intézményi szintű hatásvizsgálat elemei a minőségirányítás kérdőíveinek átdolgozásával készített partneri mérések, elégedettségi vizsgálatok (szülő, tanuló, pedagógus).

2.1.4. Eredményességi mutatók, indikátorok

- országos kompetenciamérés és PISA eredményei,
- nyelvvizsgák szintje és száma (egy tanulóra vetítve),
- érettségi vizsga eredményei, emelt szintű vizsgák aránya és eredménye,
- diagnosztikus mérések,
- félévi és tanév végi mérések,
- látogatottsági mutatók,
- nyílt foglalkozások,
- félévi és éves beszámolók észrevételei,
- tanulmányi eredmények,
- versenyeredmények,
- diák-tanár pályázati aktivitás,
- nyilvánossági megjelenések száma,
- továbbtanulási mutatók,
- lemorzsolódási mutatók,
- tehetséggondozó képzésen, módszertani megújulásban részt vettek aránya,
- tanár-diák tudományos közéleti aktivitás.

Ütemterv

Hónap	Tevékenység	Megjegyzés	Eszköz
augusztus	Tehetségazonosítás és beválogatás előkészítése. Az indítható tehetségsávok és vezetőik kijelölése. A tehetség munkacsoport alakuló ülése, éves munkatervének elkészítése.	Mérőeszközök, előző évi eredmények összesítései. Belső akkreditáció dokumentumai. Éves munkaterv.	Tanulmányi eredmények, versenyeredmények.
szeptember	Tehetségazonosítás, beválogatás. Jelentkezés a tehetségsávba. Tanulásmódszertan foglalkozások.	Szülői hozzájáruló nyilatkozatok beszerzése. Az azonosítás eszközei. Az azonosítás összegző eredménye. Tanulásmódszertan tematika, jegyzetek.	Véleménygyűjtés, diagnosztikus mérések, tantárgyi mérések, szükség esetén, ill. 5/8-ban: szorongásvizsgálat, tanulási stílus kérdőív, tanulási erősségek, motivációs kérdőív.
október	Tehetségsáv szakmai foglalkozások kezdete. Tehetségazonosítás mérései.	Tehetségsáv tematikák. Mérőeszközök.	
november	Tehetségsáv szakmai foglalkozásai. Tehetségazonosítás mérései.	Tehetségsáv tematikák. Mérőeszközök.	Raven-intelligenciavizsgálat
december	Tehetségsáv szakmai foglalkozásai. Tehetségazonosítás mérései.	Tehetségsáv tematikák. Mérőeszközök.	Tantárgyi tesztek.
január	Tehetségsáv szakmai foglalkozásai. Tehetségazonosítás mérései.	Tehetségsáv-tematikák. Mérőeszközök.	Tantárgyi tesztek.
február	Tehetségsáv szakmai foglalkozásai. Tehetségazonosítás mérései.	Tehetségsáv-tematikák. Mérőeszközök.	Véleménygyűjtés.
március	Tehetségsáv szakmai foglalkozásai. Tehetségazonosítás mérései.	Tehetségsáv-tematikák. Mérőeszközök.	Kérdőív egymásról, szabadidő kérdőív,
április	Tehetségsáv szakmai foglalkozásai. Tehetségazonosítás mérései.	Tehetségsáv-tematikák. Mérőeszközök.	pályaorientációs vizsgálat, emlékezetvizsgálat,
május	Tehetségsáv szakmai foglalkozásai. Tehetségazonosítás mérései.	Tehetségsáv tematikák. Mérőeszközök.	Tantárgyi tesztek, tulajdonságlista, országos kompetenciamérés.
június	Tehetségazonosítás mérései. Előzetes igényfelmérés a következő tanévre. Pályázat leadása a belső akkreditációhoz. Programzárás, intézményi hatásvizsgálat.	Mérőeszközök. Jelentkezési lap. Pályázati kiírás. Mérőeszközök.	Szociometria, tantárgyi tesztek, véleménygyűjtés. Kérdőívek.

**A tehetségazonosításhoz használt eszközrendszer (évfolyam-
mátrix):**

Az azonosítás eszközei	Évfolyam											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Minden tanuló bevonásával												
Véleménygyűjtés					X	X	X	X	X	X	X	X
Diagnosztikus mérések					X	X	X	X	X	X	X	X
Tanulmányi eredmények vizsgálata					X	X	X	X	X	X	X	X
Tantárgyi tesztek					X	X	X	X	X	X	X	X
Versenyeredmények					X	X	X	X	X	X	X	X
Tulajdonságlista												
Szabadidő kérdőív												
Raven-intelligenciavizsgálat									X	X	X	X
Emlékezetvizsgálat												
Kreativitásvizsgálat						X		X				
Országos kompetenciamérés						X		X		X		
Szorongásvizsgálat					X							
Tanulási stílus kérdőív					X							
Tanulási erősségek					X							
Motivációs kérdőív					X		X					
Szociometria					X				X			
Kérdőív egymásról						X						
Pályaorientációs vizsgálat										X	X	X
Szabadidő kérdőív							X					
Kompetenciatesztek							X	X				
Gondolkodástesztek							X	X				

3. Tehetség gondozó programunk térénuma a 2016/2017-os tanévben

A tehetségprogramunk térénumát a tehetségsávok töltik ki. A városi, iskolai emlékezetprogramhoz kapcsolódva, a programok egy része jeles egykori személyiségekről kapták a nevüket.

	Matematika - fizika	Természettudományok	Idegen nyelvek	Humán terület	Gazdálkodás - reál támogató fogl. - sport	Ifjú Tehetségek Klubja	Énekar
5-8	1. Alkalmazói informatika (KLT)	5. Szentgyörgyi program (Biológia) (Mmé)		13. Színjátszás (PNM)		22_1. Biológia	
9-10	2. Vaskor András (Matematika) alapfokon (VKK)	7. Szentgyörgyi program (Biológia) (Mmé)		14. Elbádók klubja (SMÁ)		22_2 Magyar nyelv és irodalom	
		9. Mendői Tibor program (Földrajz) (Dr.BI)		15. Kazinczy program (FE)		22_3. Matematika	
11-12	3. Vaskor András (Matematika) felsőfokon (TKJ)	8. Szentgyörgyi program (Biológia) FL	11. Latin 1 (MJSz)	16. Táncsics Stúdió (CsL)			
	4. Bor Pál program (Fizika) (BSD)	6. Kazár József program (Kémia) (GE)	12. Spanyol tehetségprogram (BNK)	17. Pszichológia (Fbné)		21. Atlétika (PBÁ, MRÁ)	
		10. Angol felsőfok (LS=B)		18. Múzeumpedagógia (EZA)			
				19. Változtató-üzlet gazdálkodás-kommunikáció (LMH)			
				20. Reál terület (SA)			
				23. Énekar (KAD)			

Indítandó tehetségsávok középiskolában, a 2016-2017-os tanévben

A tanév során a most felmenő rendszerrel bevezetendő tehetség gondozó tevékenységek, a tehetségsávok indítása az OTMGSKZK tantárgyfelosztásában megjelenő szakkörök, sportkörök, tehetség gondozással összhangban a személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek közös megléte esetén történhet.

Új elem a tehetségprogramban az orosházi 8. évfolyamos általános iskolásoknak meghirdetett Ifjú Tehetségek Klubja, amely a matematikai gondolkodás, a magyar nyelv és a biológia területén segíti a tehetséges tanulók kibontakozását. Az idei tanév első félévében az énekar, a karvezető elfoglaltsága miatt nem tart próbákat.

MELLÉKLET

1. Tehetségprogram költségvetési tervezete

1. sz. melléklet Tehetségprogram költségvetés tervezete

Tétel	M.a.	Költségvetés 2016.09.01-2017.01.20.		Költségvetés 2017.01.20-2017.06.30.		Mégjegyzés I. félév	Mégjegyzés II. félév
		Menny.	Egységár	Összesen	Menny.		
Tehetségazonosítás és fejlesztés							
Tehetségazonosítás, beavagatás, programértékelés óraadói díj	óra	0	3 000 Ft	- Ft	0	3 000 Ft	- Ft
			járuléka:	- Ft		járuléka:	- Ft
		26	3 000 Ft	78 000 Ft	0	3 000 Ft	- Ft
			járuléka:	18 954 Ft		járuléka:	- Ft
Tehettségávok működése							
Személyi kiadások (óraadói díjak)	alkalom (1 alkalom 2 óra)	340	5 000 Ft	1 700 000 Ft	310	5 000 Ft	1 550 000 Ft
			járuléka:	413 100 Ft		járuléka:	376 650 Ft
Dologi kiadások: irodaszer beszerzés, szakmai anyagok beszerzése	beszerzés	1	100 000 Ft	100 000 Ft	1	100 000 Ft	100 000 Ft
Tehetség támogatás (a program elemei nem csak a tehetségavokban fejlesztettek részére nyújtott lehetőség)							
Vendégtanár program tiszteletdíj				80 000 Ft			120 000 Ft
Tiszteletdíj számlás kifizetéssel	alkalom	4	20 000 Ft		6	20 000 Ft	
			20 000 Ft			20 000 Ft	
Tiszteletdíj bér jellegű kifizetéssel			járuléka:	19 440 Ft		járuléka:	29 160 Ft
Dologi kiadások: tanszéki programok utazási költsége	km	0	400 Ft	- Ft	0	400 Ft	- Ft
Dologi kiadások: tanulmányutak utazási költségei	km	450	200 Ft	90 000 Ft	575	400 Ft	230 000 Ft
Énekkar (középiskola) óraadói díj	óra	0	5 000 Ft	- Ft	15	5 000 Ft	75 000 Ft
			járuléka:	- Ft		járuléka:	18 225 Ft
Mindösszesen				2 499 494 Ft			2 499 035 Ft
							Mindösszesen: 4 998 529 Ft